

MAKROEKONOMİ BÜLTENİ

EYLÜL 2019

Hazırlayan: Doç. Dr. Metin ÖZDEMİR

04.10.2019

BUSİAD
BURSA SANAYİCİLERİ ve
İŞİNSANLARI DERNEĞİ
— 1978 —

40
YIL

Sayı: 09/19

MAKROEKONOMİ BÜLTENİ

EYLÜL 2019

04.10.2019

Hazırlayan: Doç. Dr. Metin ÖZDEMİR

Sayı : 09/19

ENFLASYON AÇIKLAMASI ve AYLIK MAKROEKONOMİK DEĞERLENDİRME

...

Ağustos 2019 itibariyle tüketici fiyatlarının, %0,86 düzeyinde arttığı ve %16,65 olan yıllık enflasyonun %15,01 düzeyine gerilediği görülmüştü. Çekirdek enflasyon ise %16,20 düzeyinden %13,60 düzeyine gerilemiştir. Eylül 2019'da ise tüketici fiyatlarının %0,99 düzeyinde arttığı ve yıllık enflasyon oranının %9,26 düzeyine gerilediği gözlenmiştir. Çekirdek enflasyon ise %7,54 düzeyine düşmüştür.

Yıllık enflasyon oranı Eylül ayı itibariyle değerlendirildiğinde, aylık düzeyde konut, giyim ve ayakkabı, alkollü içecekler ve tütün gruplarında artışlar gözlenirken, en fazla düşüş gıda ve alkolsüz içecekler grubunda gerçekleşmiştir. Yıllık olarak alkollü içecekler ve tütün, çeşitli mal ve hizmetler, sağlık, lokanta ve oteller ve eğitim grubu enflasyonu olumsuz etkilemeye devam etmiştir.

PARA POLİTİKASI VE FAİZ

TCMB, Temmuz ayı PPK toplantısında bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını yüzde 24'ten yüzde 19,75'e düşürmüştü. Eylül ayında yapılan toplantıda faiz oranı 325 baz puan düşüşle %16,50 düzeyine indirilmiştir.

Küresel büyüme görünümündeki yavaşlama eğiliminin ivme kazanması karşısında FED'in ardından ECB'nin de para politikasında genişlemeci adımlar attığı görülmüştür. Bu durum, gelişmekte olan ülke finansal varlıklarına yönelik talebi ve risk iştahını destekleyici olarak değerlendirilse de ticaret savaşları ve korumacılık eğilimlerinin sürmesi, Brexit belirsizliği ve jeo-politik riskler gelişmekte olan ülkelere yönelen portföy akımları üzerinde aşağı yönlü risk unsurları olarak öne çıkmaktadır. Haziran ayından itibaren gerileme eğilimine girmesine rağmen ülke risk priminin yüksek seviyesini korumaktadır.

Bülten, aylık makroekonomik gelişmelere ilişkin bilgilendirme amacıyla BUSİAD üyelerine yönelik olarak hazırlanmaktadır. Kullanılan haber ve veriler, güvenilir olduğu düşünülen ve kamuya açık kaynaklardan derlenmektedir. Bültende yer alan yorum ya da tahminler, üyelerin karar alma sürecine yönelik bir nitelik taşımamaktadır. Bu nedenle, BUSİAD ve bülten hazırlayıcılarının herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

MAKROEKONOMİ BÜLTENİ

EYLÜL 2019

04.10.2019

Hazırlayan: Doç. Dr. Metin ÖZDEMİR

Sayı: 09/19

Bununla birlikte TCMB, TL'nin görece istikrarı, iç talebin ılımlı seyrine bağlı olarak çekirdek enflasyonun düşüşü ve enflasyon bekleyişlerindeki iyileşme karşısında politika faiz oranındaki indirimi sürdürmüştür. TCMB, enflasyon görünümü ile ilgili olarak ülke risk priminin düşmesi ve uzun vadeli faizlerin gerilemesi gerektiğini belirterek para politikasındaki temkinli duruşunun devam edeceği vurgusunda bulunmuştur.

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ, KAPASİTE KULLANIMI ve REEL KESİM GÜVEN ENDEKSİ

Haziran 2019'da %3,7 azalış gösteren sanayi üretimi, Temmuz 2019'da %1,2 düzeyinde azalış sergilemiştir. Eylül 2019 itibariyle, imalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı, bir önceki aya göre 0,2 puan azalarak %76 seviyesinde gerçekleşmiştir. Eylül 2019 itibariyle Reel Kesim Güven Endeksi, bir önceki aya göre 2,4 puan azalarak 99,7 seviyesinde gerçekleşmiştir.

TÜİK tarafından açıklanan Ekonomik Güven Endeksi Eylül ayında bir önceki aya göre %1,3 oranında azalarak 87,1 değerinden 86 değerine gerilemiştir. Ekonomik güven endeksindeki düşüş, tüketici ve reel kesim güven endekslerinden kaynaklanırken perakende ticaret, hizmet ve inşaat sektörü güven endekslerinde artış kaydedilmiştir.

TCMB tarafından yayımlanan Eylül ayı Beklenti Anketi sonuçlarına göre; Türkiye ekonomisinin 2019 yılı büyüme beklentisi bir önceki anket döneminde %0,02 iken bu anket döneminde % 0,01 olmuştur. Öncü göstergeler ekonomide henüz toparlanma eğiliminin ılımlı olduğuna, TCMB'nin faiz indirimlerinin etkisiyle yılın son çeyreğinde büyümede bir canlanma gerçekleşebileceğine işaret etmektedir.

İŞSİZLİK

Haziran 2019 itibariyle Türkiye genelinde işsizlik oranı %13 seviyesinde gerçekleşmiştir. Aynı dönemde tarım dışı işsizlik oranı ise %15,3 olarak tahmin edilmiştir. 15-24 yaş grubunu kapsayan işsizlik oranı %24,8 düzeyindedir. İstihdam oranı %46,4 olurken işgücüne katılım oranı %53,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Bülten, aylık makroekonomik gelişmelere ilişkin bilgilendirme amacıyla BUSİAD üyelerine yönelik olarak hazırlanmaktadır. Kullanılan haber ve veriler, güvenilir olduğu düşünülen ve kamuya açık kaynaklardan derlenmektedir. Bültende yer alan yorum ya da tahminler, üyelerin karar alma sürecine yönelik bir nitelik taşımamaktadır. Bu nedenle, BUSİAD ve bülten hazırlayıcılarının herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

MAKROEKONOMİ BÜLTENİ

EYLÜL 2019

04.10.2019

Hazırlayan: Doç. Dr. Metin ÖZDEMİR

Sayı: 09/19

Bu dönemde istihdam edilenlerin %18,9'u tarım, %19,7'si sanayi, %5,7'si inşaat, %55,7'si ise hizmetler sektöründe çalışmaktadır. Önceki yıl ile karşılaştırıldığında tarım sektörünün istihdam edilenler içindeki payı 0,3 puan, inşaat sektörünün payı 1,5 puan azalırken, sanayi sektörünün payı 0,1 puan, hizmet sektörünün payı 1,7 puan artmış göstermiştir.

DIŞ TİCARET ve CARİ DENGE

Ağustos 2019 itibariyle, yıllık bazda ihracat %,1,6 artarak 12,5 milyar dolar, ithalat ise %,1,5 artarak 15 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Böylelikle dış ticaret açığı %,1,2 artarak 2,5 milyar dolara yükselmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı %,83,4 olarak gerçekleşmiştir.

Cari işlemler hesabı, bir önceki yılın Temmuz ayına göre 1,158 milyon dolar fazla vermiştir. Bunun sonucunda 2018 yılı ikinci yarısından itibaren iyileşme gösteren cari işlemler hesabı 4,4 milyar dolar ile Ocak 2002'den bu yana en yüksek seviyeye ulaşmıştır. İktisadi faaliyette gözlenen daralmaya bağlı olarak dış ticaret açığında kaydedilen gerileme ve mevsimsel olarak artan seyahat gelirlerinin cari açığın azalmasında rol oynadığı gözlenmektedir.

Dış ticaret açısından mevcut veriler, iktisadi faaliyette geçen yılın ikinci yarısından itibaren meydana gelen gerilemenin sona erdiğine işaret etmektedir. Yılın ikinci yarısında dış ticaret dengesinin seyrinde, ekonomide beklenen toparlanmanın seyri ve başlıca ihracat pazarımız olan Euro alanında gözlenen daralmanın belirleyici olacağı anlaşılmaktadır.

Bülten, aylık makroekonomik gelişmelere ilişkin bilgilendirme amacıyla BUSİAD üyelerine yönelik olarak hazırlanmaktadır. Kullanılan haber ve veriler, güvenilir olduğu düşünülen ve kamuya açık kaynaklardan derlenmektedir. Bültende yer alan yorum ya da tahminler, üyelerin karar alma sürecine yönelik bir nitelik taşımamaktadır. Bu nedenle, BUSİAD ve bülten hazırlayıcılarının herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

Bursa ve Türkiye ekonomisine büyük katma değer sağlayan üyeleri ile sivil ekonomik toplumda güç birliğinin ifadesi olan Bursa Sanayicileri ve İşinsanları Derneği'nin (BUSİAD) Yönetim Kurulu Başkanı Ergun Hadi TÜRKAY, Eylül Ayı enflasyon verileri ile makroekonomik gelişmeleri değerlendirdi. Konuyla ilgili basın bülteni aşağıdadır.

BUSİAD'ın Eylül Ayı Enflasyon Değerlendirmesi

“Türkiye'nin gücü var yeter ki kullanabilsin”

Bursa Sanayicileri ve İşinsanları Derneği (BUSİAD) Yönetim Kurulu Başkanı Ergun Hadi Türkay, eylül ayı enflasyonun beklentilerin çok altında gelmesinin tüm üretici kesimleri memnun ettiğini söyledi.

BUSİAD Başkanı Türkay, beklentilerin 1.34 seviyelerinde olmasına karşın gerçekleşen rakamın 0.99 çıkmasında aylardır dile getirdikleri gibi gıda fiyatlarındaki düşüşün neden olduğunun görüldüğünü de ifade ederek, “Bu da tarımın desteklenmesinin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur” dedi.

Türkay, “Ancak konut faizlerindeki düşüş fiyatları da yukarı çekmiş görünüyor. Bu konuda da dikkatli olmak gerekli. Ayrıca doğal gaz ve elektrikte yaşanan zamların gelecek aylara yansiyebileceğini de düşünüyoruz. Rakam umut verici ancak kaygılarımız ortadan kalkmış değil” diye konuştu.

Türkay, enflasyonda kritik aylara girildiğini, burada hedeflenen başarıya ulaşılması halinde 2020'ye daha güvenle bakmanın da mümkün olabileceğini ifade ederek, “Bolluk yaratabilecek mekanizmaları hızla hayata geçirirsek, enflasyonu da işsizliği de, büyümeyi de çözeriz. Türkiye'nin bu gücü var. Yeter ki kullanabilsin” dedi.

Bülten, aylık makroekonomik gelişmelere ilişkin bilgilendirme amacıyla BUSİAD üyelerine yönelik olarak hazırlanmaktadır. Kullanılan haber ve veriler, güvenilir olduğu düşünülen ve kamuya açık kaynaklardan derlenmektedir. Bültende yer alan yorum ya da tahminler, üyelerin karar alma sürecine yönelik bir nitelik taşımamaktadır. Bu nedenle, BUSİAD ve bülten hazırlayıcılarının herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.